

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อให้การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐมีกรอบการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน หากพิจารณาและวิเคราะห์บทบัญญัติของพระราชบัญญัตินี้มุ่งเน้นในด้านความโปร่งใสของการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดแก่ประชาชนโดยส่วนรวม จึงจะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัตินี้มีแนวคิดพื้นฐานสำคัญ คือ หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) และความโปร่งใส (Transparency) เป็นหลักการสำคัญ ดังนั้น การหาความชัดเจนของแนวคิดเรื่องหลักธรรมาภิบาลและความโปร่งใสตามกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ จึงเป็นการพัฒนาเครื่องมือที่จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับสาธารณชนและก่อให้เกิดผลดีต่อการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐให้เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป รวมทั้งยังเป็นการพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5.1 บทสรุป

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาปัญหาทางกฎหมายในการกำหนดหลักธรรมาภิบาลและความโปร่งใสตามกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐที่มีสาเหตุมาจากการตรากฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ (Law on Government Procurement and Supply Management) ซึ่งมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 โดยมีผลใช้บังคับ (Application) ในวันที่ 24 สิงหาคม 2560 เป็นต้นไป หากพิจารณาพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ทั้งฉบับแล้ว จะพบว่าการกำหนดถ้อยคำว่า หลักธรรมาภิบาล ไว้แต่เพียงแห่งเดียว คือ ในส่วนของหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัตินี้ ประกอบกับเหตุผลตามหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัตินี้มุ่งเน้นในด้านความโปร่งใส (Transparency) ของการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ เพื่อสร้างความเชื่อมั่น

¹ พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 *ประกาศในราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 134 ตอนที่ 24 ก ลงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2560 ทั้งนี้ มาตรา 2 บัญญัติให้พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป โดยผลของบทบัญญัติมาตรา 2 จึงทำให้พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับในวันที่ 24 สิงหาคม 2560 เป็นต้นไป

ให้เกิดแก่ประชาชนโดยส่วนรวม ซึ่งหากวิเคราะห์จากเหตุผลนี้แล้วจะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัตินี้มีแนวคิดพื้นฐานสำคัญ คือ หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) และความโปร่งใส (Transparency) จึงก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ สามารถสรุปได้ ดังนี้

5.1.1 การตรากฎหมายของการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) เป็นหลักสำคัญที่จะทำให้การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐมีความโปร่งใส เปิดเผย มีมาตรฐาน ตรวจสอบได้ และเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม ซึ่งจะช่วยให้เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่สามารถดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างโดยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการใช้งานเป็นสำคัญ ซึ่งจะก่อให้เกิดความคุ้มค่าในการใช้จ่ายเงินโดยมีการวางแผนการดำเนินงานและการประเมินผลการปฏิบัติงานอันจะทำให้การจัดซื้อจัดจ้างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและเป็นที่ยอมรับและไว้วางใจของประชาชน ซึ่งเมื่อพิจารณาและวิเคราะห์บทบัญญัติต่าง ๆ ในพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 โดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎี และหลักการสำคัญที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาลดังที่ได้วิเคราะห์มาแล้วนั้นจะพบว่า พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลตามบทบัญญัติในมาตราต่าง ๆ แต่รูปแบบการกำหนดบทบัญญัตินั้นกลับกำหนดไว้ในมาตราต่าง ๆ ที่ไม่ได้มีการวางฐานความคิดของหลักธรรมาภิบาลในลักษณะโดยรวมและเป็นระบบคิดอันเดียวกัน ซึ่งการกำหนดบทบัญญัติในลักษณะนี้อาจเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนากฎหมายในประเด็นการสร้างหลักธรรมาภิบาลในการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม เพราะยังขาดบทบัญญัติที่กำหนดให้มีการส่งเสริม พัฒนา และปรับปรุงในเรื่องหลักธรรมาภิบาลของการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุเพื่อให้มีการดำเนินการที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมและการบริหารงานภาครัฐ

5.1.2 การตรากฎหมายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐทำให้เกิดความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้างมากยิ่งขึ้น

หลักความโปร่งใส ภายใต้กฎหมายต้นแบบของการจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐของ UNCITRAL ได้ห้ามไว้โดยเด็ดขาดไม่ให้หน่วยงานที่จัดซื้อจัดจ้างเจรจากับผู้ค้าหรือผู้จัดหา ดังนั้นการที่ไม่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน อาจทำให้เกิดช่องว่างทางกฎหมาย เป็นการเปิดโอกาสให้เกิดการฉ้อโกงกันขึ้นในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง เป็นช่องทางให้ผู้ค้ามีการสมยอมการเสนอราคากัน หรือมีการฮั้วประมูลเกิดขึ้นซึ่งผู้เสนอราคาจะไปใช้ข้อยกเว้นดังกล่าวและดำเนินการเสนอราคาคงราคา ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่เปิดเผยสื่อให้เห็นถึงเจตนาทุจริต เพราะการเผชิญหน้ากัน

อาจทำให้ผู้ค้าทั้งสองฝ่ายทราบว่าหากผู้ใดได้เสนอราคา และผู้ค้าอาจจะมีการโทรศัพท์ถึงกัน และสนทนาเรื่องของการเสนอราคา โดยอาจจะมีการขอให้ผู้ค้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งขอผู้ค้าอีกฝ่ายหนึ่ง ให้เป็นผู้ชนะการประมูล จึงทำให้มีการสมยอมการเสนอราคากันได้ ซึ่งทำให้เห็นว่าการเสนอราคา ในครั้งนั้นมีได้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม อาจก่อให้เกิดความไม่โปร่งใสจากการเสนอราคาขึ้นได้ ดังตัวอย่าง หน่วยงานเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมการส่งออก ขยายตลาดสินค้าและธุรกิจบริการของไทย พัฒนาและสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าและธุรกิจ บริการส่งออก ให้บริการข้อมูลการค้าและเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของผู้ประกอบการไทยใน ตลาดโลกเพื่อเพิ่มมูลค่า และประมาณการส่งออกของประเทศไทย ซึ่งมีโครงการและกิจกรรม ต่าง ๆ การจัดงานแสดงสินค้าทั้งในประเทศและต่างประเทศ หน่วยงานได้ดำเนินการตามระเบียบ กระบวนการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ซึ่งกิจกรรม หรือโครงการด้านการตลาดต่างประเทศต้องการความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ จากผู้ยื่นข้อเสนอ ที่ผ่านมาผู้ยื่นข้อเสนอไม่อาจยื่นข้อเสนอได้ตรงกับเนื้อหาที่ต้องการ อาทิ ภาพลักษณ์ของงาน (Theme) รูปแบบการจัดแสดง วิธีการจัดแสดง ประกอบกับผู้ยื่นข้อเสนอที่ได้รับการคัดเลือก ในทางปฏิบัติงานพบว่ายังคงต้องปรับแก้ไขให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงานจริง ซึ่งการแก้ไขสัญญาต้องใช้เวลาส่งผลกระทบต่อการทำงานดังกล่าว นอกจากนี้ การกำหนดขอบเขตของงานที่ชัดเจนมากเกินไปจะเป็นการจำกัดความคิดสร้างสรรค์ ของผู้ยื่นข้อเสนออาจไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของการดำเนินโครงการหรือกิจกรรม หน่วยงาน จึงมีเหตุผลความจำเป็นในการให้ผู้ยื่นข้อเสนอสามารถเข้ารับฟังการชี้แจงขอบเขต การดำเนินงาน (TOR) ก่อนการยื่นข้อเสนอ เพื่อให้ผู้ยื่นข้อเสนอเข้าใจแนวคิดของงาน (Concept) และภาพลักษณ์ของงาน (Theme) รวมทั้งผู้ยื่นข้อเสนอสามารถสอบถามข้อสงสัย ซึ่งจะช่วยให้การยื่นข้อเสนอมีประสิทธิภาพและตรงวัตถุประสงค์มากขึ้น หน่วยงานจึงขอหารือ ว่าการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป และวิธีคัดเลือก หน่วยงาน จะกำหนดให้ผู้ยื่นข้อเสนอสามารถเข้ารับฟังการชี้แจงรายละเอียดขอบเขตของงาน (TOR) ก่อนการยื่นข้อเสนอ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เสนองานได้เข้าใจและเสนองานได้ตรงหรือใกล้เคียง กับเนื้อหาที่ต้องการได้หรือไม่ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น จากการพิจารณาแล้ว ว่าตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 มาตรา 8 มีเจตนารมณ์ ให้การจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐต้องก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่หน่วยงานของรัฐ และต้องสอดคล้องกับหลักการ ดังต่อไปนี้ (1) คุ่มค่า (2) โปร่งใส (3) มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล (4) ตรวจสอบได้ ประกอบกับระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ข้อ 10 กำหนดให้กรมบัญชีกลางจัดทำแนวทางปฏิบัติ

ในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างผ่านทางระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐ และผู้ประกอบการใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการ ดังนั้น การที่หน่วยงานมีความประสงค์ที่จะให้ผู้ยื่นข้อเสนอสามารถรับฟังการชี้แจงขอบเขตของงาน (TOR) เพื่อให้ผู้ยื่นข้อเสนอเข้าใจแนวความคิดของงาน (Concept) รวมถึงเข้าใจเนื้อหา และการดำเนินการที่ต้องปฏิบัติให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงานจริง นั้น จึงเป็นการเผชิญหน้ากันระหว่างหน่วยงานผู้จัดหาพัสดุกับผู้ยื่นข้อเสนอ ซึ่งอาจก่อให้เกิดการขัดขวางการแข่งขัน การเสนอราคาอย่างเป็นธรรม เช่น การสมยอมราคากัน หรือโดยการให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ เรียกรับ หรือยอมจะรับเงิน หรือทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด เป็นต้น อาจเข้าข่ายขัดกับหลักการในเรื่องความโปร่งใส ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 มาตรา 8 วรรคหนึ่ง (2) ได้

5.1.3 การกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาในการกำหนดหลักธรรมาภิบาลและความโปร่งใสการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ

การกำหนดเกี่ยวกับหลักการสำคัญของหลักธรรมาภิบาลและความโปร่งใสไว้ในพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 อาจเป็นแนวทางสำคัญที่จะช่วยให้เกิดความโปร่งใสและแก้ไขปัญหาการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 แล้วจะเห็นได้ว่า มีการกำหนดถ้อยคำว่า หลักธรรมาภิบาล ไว้แต่เพียงแห่งเดียวคือ ในส่วนของหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัตินี้ และเมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการกำหนดว่า เพื่อให้การปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุโดยใช้เงินงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเกิดความคุ้มค่าต่อภารกิจของรัฐ และป้องกันปัญหาการทุจริต ให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติตามแนวทางของพระราชบัญญัตินี้ และกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ และมาตรา 8 (2) ยังวางหลักว่า การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุของหน่วยงานของรัฐต้องก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่หน่วยงานของรัฐ และต้องสอดคล้องกับหลักการโปร่งใส โดยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุต้องกระทำโดยเปิดเผย เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม มีการปฏิบัติต่อผู้ประกอบการทุกรายโดยเท่าเทียมกัน มีระยะเวลาที่เหมาะสม และเพียงพอต่อการยื่นข้อเสนอ มีหลักฐานการดำเนินงานชัดเจนและมีการเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุในทุกขั้นตอน หากพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่าบทบัญญัติมาตรา 6 และมาตรา 8 (2) มีความเกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาล แต่บทบัญญัตินี้ดังกล่าวยังไม่มียกเว้นที่ชัดเจนเพียงพอเกี่ยวกับการวางหลักการสำคัญของหลักธรรมาภิบาลไว้

5.2 ข้อเสนอแนะ

ดังที่ได้กล่าวไปแล้วว่าการตรากฎหมายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อทำให้เกิดความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้างมากยิ่งขึ้น หากไม่มีบทบัญญัติให้ชัดเจน ผลที่ตามมา คือ เกิดช่องว่างทางกฎหมาย และอาจก่อให้เกิดความไม่โปร่งใส ก่อให้เกิดการสมยอมราคากัน หรือฮั้วประมูลกัน อันจะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจการเงิน การคลังของประเทศ ดังนั้น เพื่อขจัดปัญหาดังกล่าว จึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

5.2.1 แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 โดยเพิ่มเติมให้มีบทบัญญัติในเรื่องหลักธรรมาภิบาล โดยการกำหนดจริยธรรมเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

โดยหลักธรรมาภิบาลและแนวคิดสำคัญที่เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลนั้น ได้รับการยอมรับและนำมาเป็นหลักปฏิบัติสำคัญในการบริหารงานและจัดการภาครัฐ ซึ่งในประเทศไทยนั้น นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 11 (8) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 วางระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ซึ่งข้อ 4.2 แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีนี้มีหลักสำคัญว่า ในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีควรจัดหรือส่งเสริมให้สังคมไทยอยู่บนพื้นฐานของหลักสำคัญอย่างน้อย 6 ประการ จากหลักการทั้ง 6 ประการนี้ จะเป็นส่วนที่ช่วยให้ภาครัฐสามารถกำหนดนโยบายและวางระเบียบปฏิบัติราชการเพื่อการจัดระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักกฎหมาย และการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เป็นผลให้สังคมสามารถมีส่วนร่วมและรับผิดชอบ ในระบบบริหารกิจการดังกล่าว ด้วยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารและให้โอกาสตรวจสอบได้ ตลอดจนขยายการให้บริการภาครัฐไปสู่ประชาชนอย่างรวดเร็ว ทั้งถึง และเป็นธรรมโดยเพิ่มเติมให้มีบทบัญญัติในเรื่องหลักธรรมาภิบาลโดยรวบรวมแนวคิดและหลักการที่เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล เข้าไว้ด้วยกันและกำหนดเป็นเรื่องเฉพาะของหลักธรรมาภิบาลไว้ในบทบัญญัติมาตราเดียวกัน ซึ่งอาจกำหนดในบทบัญญัติที่แก้ไขเพิ่มเติมนั้น โดยให้การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งหน่วยงานของรัฐพึงจัดการและส่งเสริมให้การจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐมีความ โปร่งใสยึดหลักความเป็นธรรมและความเท่าเทียมกัน ดำเนินการให้เกิดความโปร่งใสอันมีฉันทามติที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยเปิดให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทุจริต โดยดำเนินการตามหลักนิติธรรม ซึ่งกำหนดให้หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบต่อการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภายใต้อำนาจหน้าที่

ของการดำเนินการ ซึ่งการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุนั้นจะพิจารณาและดำเนินการปรับปรุงให้เกิดการตอบสนองต่อความต้องการของสังคม โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผล

เนื่องจากการตรากฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ (law on government procurement and supply management) ซึ่งมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 โดยมีผลใช้บังคับ (application) ในวันที่ 24 สิงหาคม 2560 เป็นต้นไป ทั้งนี้ กฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติที่ตราขึ้นเพื่อการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐมีกรอบการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานกลางเพื่อให้หน่วยงานของรัฐนำไปใช้เป็นหลักปฏิบัติ โดยมุ่งเน้นการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชนให้มากที่สุด เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม มีการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างที่คำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการใช้งานเป็นสำคัญซึ่งจะก่อให้เกิดความคุ้มค่าในการใช้จ่ายเงิน มีการวางแผนการดำเนินงานและมีการประเมินผลการปฏิบัติงานซึ่งจะทำให้การจัดซื้อจัดจ้างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลรวมทั้งเพื่อให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล²

หลักธรรมาภิบาล เป็นหลักการสำคัญที่รัฐสามารถนำไปใช้ในการบริหารปกครอง จัดการ ดูแล และควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ ของรัฐให้มีความชอบธรรมและเป็นไป

²หลักการสำคัญเหล่านี้ปรากฏในหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ดังนี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เพื่อให้การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐมีกรอบการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานกลางเพื่อให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งนำไปใช้เป็นหลักปฏิบัติ โดยมุ่งเน้นการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชนให้มากที่สุด เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม มีการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างที่คำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการใช้งานเป็นสำคัญซึ่งจะก่อให้เกิดความคุ้มค่าในการใช้จ่ายเงิน มีการวางแผนการดำเนินงานและมีการประเมินผลการปฏิบัติงานซึ่งจะทำให้การจัดซื้อจัดจ้างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลรวมทั้งเพื่อให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลมีการส่งเสริมให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐซึ่งเป็นมาตรการหนึ่งเพื่อป้องกันปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ประกอบกับมาตรการอื่น ๆ เช่น การจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจะทำให้เกิดความโปร่งใสในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ อันจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นให้กับสาธารณชนและก่อให้เกิดผลดีกับการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐให้เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ตามครรลองธรรม นอกจากนี้หลักธรรมาภิบาลยังหมายความว่าถึงการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งทั้งภาครัฐและภาคเอกชนอาจนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการและปฏิบัติได้³

พิจารณาแล้วจึงสมควรที่จะได้มีการปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวให้มีความรัดกุมและรอบคอบยิ่งขึ้นเพื่อเป็นการปิดโอกาสหรือเป็นการสกัดกั้นการฮั้วประมูลของหน่วยงานเอกชนซึ่งมองกำไรหรือประโยชน์สูงสุดที่ฝ่ายเอกชนที่จะสามารถทำกำไรได้ และหากเจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานของรัฐละเลย เพิกเฉย หรือใช้ช่องว่างของกฎระเบียบของทางราชการในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างงานพัสดุ แม้ว่าตนเองอาจจะรอดพ้นจากการถูกลงโทษแต่ย่อมส่งผลทำให้ระบบงบประมาณของทางราชการ ซึ่งเป็นงบประมาณของแผ่นดินและเป็นผลเสียหายมากกว่าที่ควรจะเป็น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องช่วยกันสอดส่องดูแล หากเห็นว่ากฎระเบียบใดที่ส่วนราชการเสียเปรียบหรือไม่ได้รับความเป็นธรรมก็สมควรที่เสนอแก้ไขข้อบกพร่องรวมทั้งการพัฒนาบุคลากรของภาครัฐที่จะต้องมีความเข้มแข็งและกล้าทำในสิ่งที่ถูกต้องเพื่อประโยชน์ของแผ่นดินต่อไป

กรณีนี้ได้วิเคราะห์แล้ว จึงเห็นควรเพิ่มเติมความในมาตรา 6 ที่กำหนดว่า เพื่อให้การปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุโดยใช้เงินงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่าต่อภารกิจของรัฐ และป้องกันปัญหาการทุจริต ให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติตามแนวทางของพระราชบัญญัตินี้ และกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ วรรคสองเพื่อให้การดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ มหาวิทยาลัย ในกำกับของรัฐ หน่วยงานของรัฐในต่างประเทศหรือส่วนงานของหน่วยงานของรัฐที่ตั้งอยู่ในต่างประเทศ หรือหน่วยงานของรัฐอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เกิดความยืดหยุ่น และมีความคล่องตัว หากรัฐวิสาหกิจ มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐนั้น ประสงค์จะจัดให้มีระเบียบ ข้อบังคับ หรือข้อบัญญัติเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุขึ้นใช้เองทั้งหมดหรือแต่บางส่วน ก็ให้กระทำได้ โดยต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุตามแนวทางของพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ในต่างประเทศที่หน่วยงานของรัฐหรือส่วนงานของหน่วยงานของรัฐตั้งอยู่มีกฎหมาย ธรรมเนียมปฏิบัติ หรือจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่นของต่างประเทศนั้นเป็นการเฉพาะหรือกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น วรรคสามระเบียบ ข้อบังคับ หรือข้อบัญญัติตามวรรคสอง จะกำหนดให้การจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีคัดเลือกหรือวิธีเฉพาะเจาะจงตามมาตรา 56 เป็นอย่างอื่นก็ได้ และวรรคสี่ระเบียบ ข้อบังคับ หรือข้อบัญญัติตามวรรคสองและวรรคสาม ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบาย

³CIPFA and IFAC. (2014). International framework: good governance in the public sector, *Research paper for accounting & finance*, Document developed jointly by the Chartered Institute of Public Finance and Accountancy (CIPFA) and the International Federation of Accountants (IFAC). pp. 16 - 18.

และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถนำวิธีการดังกล่าวมาใช้ได้โดยกว้างขวางแพร่หลาย โปร่งใส มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม ประหยัดงบประมาณแผ่นดิน (Budget) บังเกิดความคุ้มค่า (Value) ความมีประสิทธิภาพ (Efficiency) และประสิทธิผล (Effectiveness) และความรับผิดชอบ (Responsibility) ต่อผลสำเร็จของงานเป็นประโยชน์แก่ทางราชการ⁴

การพิจารณาปัญหาดังกล่าวแล้วจะเห็นได้ว่า หลักธรรมาภิบาลจึงเป็นเรื่องของหลักการบริหารที่มุ่งเน้นหลักการ โดยมีใช้หลักการที่เป็นรูปแบบทฤษฎีการบริหารงาน แต่เป็นหลักการการทำงาน ซึ่งหากมีการนำมาใช้เพื่อการบริหารงานแล้ว จะเกิดความเชื่อมั่นว่าจะนำมาซึ่งผลลัพธ์ที่ดีที่สุดควรให้แก้ไขเพิ่มเติมจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบดังกล่าว อาจนำมาใช้ในการแก้ไขข้อบกพร่องของมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ตามนิยามของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.) และสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ซึ่งได้ให้คำนิยามของหลักธรรมาภิบาลที่แต่ละหน่วยงานได้กำหนดไว้ นั้นจะเห็นได้ว่ามีการให้นิยามที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน หากแต่แตกต่างกันที่จำนวนองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลและเป็นการปรับนิยามให้เหมาะสมกับบริบทการทำงานของหน่วยงานตนมาเป็นแบบอย่างในการแก้ไขปรับปรุงมาตรา 6 โดยอาจทำการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในมาตรา 6 วรรคหนึ่ง โดยเห็นควรให้เพิ่มเติมบทบัญญัติเป็น

มาตรา 6 เพื่อให้การปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ โดยใช้เงินงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่าต่อภารกิจของรัฐ และป้องกันปัญหาการทุจริต ให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติตามแนวทางของพระราชบัญญัตินี้ และกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้

เพื่อให้การดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ หน่วยงานของรัฐในต่างประเทศหรือส่วนงานของหน่วยงานของรัฐที่ตั้งอยู่ในต่างประเทศ หรือหน่วยงานของรัฐอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงเกิดความยืดหยุ่นและมีความคล่องตัว หากรัฐวิสาหกิจ มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐนั้น ประสงค์จะจัดให้มีระเบียบ ข้อบังคับ หรือข้อบัญญัติเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุขึ้นใช้เองทั้งหมดหรือแต่บางส่วน ก็ให้กระทำได้ โดยต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุตามแนวทางของพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ในต่างประเทศที่หน่วยงานของรัฐหรือส่วนงานของหน่วยงานของรัฐตั้งอยู่มีกฎหมาย ธรรมเนียมปฏิบัติ หรือจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่นของต่างประเทศนั้น เป็นการเฉพาะหรือกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

⁴ ธีระพล อรุณะกสิกร และคณะ. (2553). *ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: วิทยุชน. หน้า 83.

ระเบียบ ข้อบังคับ หรือข้อบัญญัติตามวรรคสอง จะกำหนดให้การจัดซื้อจัดจ้าง โดยวิธีคัดเลือกหรือวิธีเฉพาะเจาะจงตามมาตรา 56 เป็นอย่างอื่นก็ได้

ระเบียบ ข้อบังคับ หรือข้อบัญญัติตามวรรคสองและวรรคสาม ต้องได้รับความเห็นชอบ จากคณะกรรมการนโยบาย และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 6/1 เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารบ้านเมืองที่ดี อันได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า เพื่อป้องกันการใช้อำนาจโดยมิชอบ

5.2.2 แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 โดยเพิ่มเติมให้มีบทบัญญัติในเรื่องความโปร่งใสให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับหลักความโปร่งใส (Transparency) ซึ่งถือว่าเป็นหลักการพื้นฐานที่สำคัญ ในการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ เพราะครอบคลุมทุกกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างมาก โดยครอบคลุม ทั้งกฎหมาย กฎ ระเบียบแนวปฏิบัติและกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง โดยมีการกำหนดให้ข้อมูล ข่าวสารที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างทั้งหมด จะต้องสามารถเข้าถึงได้ (Accessible) และตรวจสอบได้ (Available) และการไม่ให้สิทธิพิเศษกับบุคคลใดหรือกลุ่มบุคคลใดเป็นการเฉพาะ เพื่อทำให้ ในการจัดซื้อจัดจ้างของแต่ละหน่วยงานไม่ไปในแนวทางเดียวกัน และอาจก่อให้เกิด การทุจริตในเรื่องการจัดซื้อจัดจ้างในหน่วยงานของรัฐ เพื่อเป็นการป้องกันมิให้เกิดการทุจริต ในเรื่องการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐของประเทศไทยขยายตัวเป็นวงกว้างออกไป ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อ การบริหารราชการแผ่นดินและเกิดความเสียหายแก่รัฐมากขึ้น ที่จะทำให้เรื่องการจัดซื้อจัดจ้าง ภาครัฐเป็นไปในแนวทางทิศทางเดียวกัน เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ และก่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุดแก่รัฐเป็นอย่างยิ่ง

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบัญญัติมาตรา 8 (2) แห่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 แล้ว โดยนำเอาแนวความคิดว่าด้วยหลักความโปร่งใส ตามความตกลงว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐขององค์การการค้าโลกกับกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการ จัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐของ UNCITRAL ในการแก้ไขปัญหาของพระราชบัญญัตินี้ โดยเฉพาะมาตรา 8 (2) ที่กำหนดเพียงให้การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุของหน่วยงานของรัฐต้องก่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุดแก่หน่วยงานของรัฐ และต้องสอดคล้องกับหลักการโปร่งใส โดยการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุต้องกระทำโดยเปิดเผยเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม มีการปฏิบัติ ต่อผู้ประกอบการทุกรายโดยเท่าเทียมกัน มีระยะเวลาที่เหมาะสม และเพียงพอต่อการยื่นข้อเสนอ มีหลักฐานการดำเนินงานชัดเจนและมีการเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ

ในทุกชั้นตอน ซึ่งอาจแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา 8 (2) แห่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 โดยเห็นควรให้แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเป็น

มาตรา 8 การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุของหน่วยงานของรัฐต้องก่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุดแก่หน่วยงานของรัฐ และต้องสอดคล้องกับหลักการ ดังต่อไปนี้

(1) คຸ້ມคຳ โดยพัสดุที่จัดซื้อจัดจ้างต้องมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่ตอบสนอง วัตถุประสงค์ในการใช้งานของหน่วยงานของรัฐ มีราคาที่เหมาะสม และมีแผนการบริหารพัสดุ ที่เหมาะสมและชัดเจน

(2) โปร่งใส โดยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุต้องกระทำโดยเปิดเผย เปิดโอกาส ให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม มีการปฏิบัติต่อผู้ประกอบการทุกรายโดยเท่าเทียมกัน มีระยะเวลา ที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการยื่นข้อเสนอ มีหลักฐานการดำเนินงานชัดเจน และมีการเปิดเผย ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุในทุกชั้นตอน

(3) มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยต้องมีการวางแผนการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุล่วงหน้าเพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และมีกำหนดเวลาที่เหมาะสม

โดยมีการประเมินและเปิดเผยผลสัมฤทธิ์ของการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ

(4) ตรวจสอบได้ โดยมีการเก็บข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุอย่างเป็นระบบเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ

ให้หน่วยงานของรัฐใช้หลักการตามวรรคหนึ่งเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติเกี่ยวกับการ จัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ หากการจัดซื้อจัดจ้างไม่เป็นไปตามหลักการดังกล่าว แต่ไม่มีผลต่อการจัดซื้อจัดจ้างอย่างมีนัยสำคัญ หรือเกิดจากกรณีเร่งด่วน หรือมีเหตุผลหรือ ความจำเป็นอื่น การจัดซื้อจัดจ้างนั้นย่อมไม่เสียไป

ให้ใช้หลักการตามวรรคหนึ่งเป็นแนวทางในการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการนโยบาย คณะกรรมการวินิจฉัย คณะกรรมการราคากลาง คณะกรรมการ ค.ป.ท. และคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์โดยอนุโลม

มาตรา 8 /1 การจัดซื้อจัดจ้างระหว่างหน่วยงานผู้จัดหาพัสดुकับผู้ยื่นข้อเสนอ ซึ่งอาจก่อให้เกิดการขัดขวางการแข่งขันการเสนอราคาอย่างเป็นธรรม เช่น การสมยอมราคากัน หรือโดยการให้ขอให้ หรือรับว่าจะให้ เรียก รับ หรือยอมจะรับเงิน หรือทรัพย์สิน หรือประโยชน์ อื่นใด เป็นต้น เข้าข่ายขัดต่อหลักการในเรื่องความโปร่งใส

อย่างไรก็ตาม หากเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างไม่ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไป ตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารบ้านเมืองที่ดี ตามที่แก้ไขปรับปรุงในมาตรา 6/1

และหากมีการจัดซื้อจัดจ้างระหว่างระหว่างหน่วยงานผู้จัดหาพัสดุกับผู้ยื่นข้อเสนอซึ่งอาจก่อให้เกิดการขัดขวางการแข่งขันการเสนอราคาอย่างเป็นธรรม ตามที่แก้ไขปรับปรุงในมาตรา 8/1 โดยการกำหนดหมวด 14/1 การบังคับให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล โดยในหมวดดังกล่าวต้องมีหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล โดยอาจนำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 หมวด 4 หน้าที่ของชนชาวไทย ในมาตรา 74 ที่กำหนดให้บุคคลผู้เป็นข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้างของหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายเพื่อรักษาผลประโยชน์รวมตลอดจนอำนวยความสะดวกและให้บริการแก่ประชาชนตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่และในการปฏิบัติการอื่นที่เกี่ยวข้องกับประชาชน และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 65 ที่กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว บรรดาสองการจัดทำ การกำหนดเป้าหมาย ระยะเวลาที่จะบรรลุเป้าหมาย และสาระที่พึงมีในยุทธศาสตร์ชาติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติทั้งนี้กฎหมายดังกล่าวต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึงด้วย มาเทียบเคียง โดยมีวิธีการว่า ผู้ใดเห็นว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่เป็นปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลและความโปร่งใส มีสิทธิอุทธรณ์มายังคณะกรรมการความร่วมมือป้องกันการทุจริต ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นมิได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ กฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศที่ออกตามความในกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ ทั้งนี้ บทลงโทษของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างหรือการบริหารพัสดุ เป็นไปตามหมวด 15 บทกำหนดโทษ ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐพ.ศ. 2560

หากได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักการสำคัญของหลักธรรมาภิบาลไว้ในบทบัญญัติมาตรา 6 และมาตรา 8 (2) แห่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ตามข้อเสนอแนะของงานวิจัยนี้แล้ว อาจเป็นแนวทางสำคัญที่จะช่วยให้เกิดความโปร่งใสและแก้ไขปัญหาการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น